

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДОНЕЦЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ УПРАВЛІННЯ**

**НАЦІОНАЛЬНЕ АГЕНТСТВО УКРАЇНИ
З ПИТАНЬ ДЕРЖАВНОЇ СЛУЖБИ**

МАРІУПОЛЬСЬКА МІСЬКА РАДА

ФОНД РОЗВИТКУ МАРІУПОЛЯ

**НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ
УПРАВЛІННЯ, ЕКОНОМІКИ ТА ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ
ТАВРІЙСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
ІМЕНІ В.І. ВЕРНАДСЬКОГО**

УКРАЇНСЬКИЙ КУЛЬТУРОЛОГІЧНИЙ ЦЕНТР

РОЗВИТОК ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ В УМОВАХ РЕФОРМУВАННЯ: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

**Матеріали Міжнародної
науково-практичної конференції**

присвяченої 25-річчю
Донецького державного університету управління

Маріуполь
2017

УДК 316/352

ББК 67.9(4Укр)

Р 36

Р-36 Розвиток державного управління в умовах реформування: проблеми та перспективи: збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції. – Маріуполь : Донецький державний університет управління; Український культурологічний центр, 2017. – 330 с.

Збірник містить матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Розвиток державного управління в умовах реформування: проблеми та перспективи», яка внесена до плану проведення наукових конференцій та семінарів з проблем вищої освіти і науки в системі МОН України. Мета конференції – синтез наукових досліджень і практики державного управління.

Редакційна колегія:

Марова С. Ф. – д. держ.упр., професор, завідувач кафедри менеджменту природоохоронної діяльності Донецького державного університету управління

Токарева В. І. – д. держ.упр., професор, проректор з науково-педагогічної роботи Донецького державного університету управління

Балусва О. В. – д. е. н., доцент, проректор з наукової роботи Донецького державного університету управління, голова оргкомітету

Чечель А. О. – д. е. н., доцент, заступник голови, завідувач кафедри публічного управління та адміністрування Донецького державного університету управління

Горшик В.Г. – д.держ.упр., професор, директор Інституту управління, економіки та природокористування Таврійського національного університету імені В.І. Вернадського

Шестак В.С. – д.ю.н., професор, завідувач кафедри загально-правових дисциплін Донецького державного університету управління

Тарасенко Д. Л., – к.держ.упр., доцент, доцент кафедри публічного управління та адміністрування Донецького державного університету управління

Калініна І. В. – к.ю.н., завідувач кафедри спеціально-правових дисциплін Донецького державного університету управління

Никифоренко Н.О. – к.і.н., доцент, завідувач кафедри соціології управління Донецького державного університету управління

Відповідальна за випуск – *Чечель А.О.*,
завідувач кафедри публічного управління та адміністрування
Донецького державного університету управління

© Донецький державний університет управління (м. Маріуполь), 2017

2. Методика комплексної оцінки бідності [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z1785-12>
3. Інформаційно-аналітична записка щодо рівня життя населення у січні-червні 2016. Міністерство соціальної політики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://docs.google.com/viewer?url=https%3A%2F%2Fpon.org.ua%2Fengine%2Fdownload.php%3Fid%3D1590%26viewonline%3D1>
4. Рівень бідності в Україні зріс вдвічі [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://espreso.tv/news/2016/10/09/riven_bidnosti_v_ukrayini_zris_vdvichi
5. Особливості ставлення українців до грошей [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [file:///C:/Users/1/Downloads/rg_money-022017%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/1/Downloads/rg_money-022017%20(1).pdf)
6. Стратегія подолання бідності [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/161-2016-%D1%80>
7. Красун А. Бідність в Україні та шляхи її подолання / А. Красун, Я. Турчин [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://vlp.com.ua/files/16_66.pdf.

УДК 352.071

Хлобистов Є. В.,

д.е.н., професор, завідувач відділу економічних проблем екологічної політики та сталого розвитку ДУ «Інститут економіки природокористування та сталого розвитку НАН України» (м.Київ) проф., Wyższa Szkoła Ekonomiczno-Humanistyczna (м.Бельско-Бяла, Польща)

Чечель А. О.,

д.е.н., доцент, завідувач кафедри публічного управління та адміністрування Донецького державного університету управління

РОЗВИТОК ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД В УМОВАХ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ: ЕКОЛОГО-ЕКОНОМІЧНИЙ АСПЕКТ

Сучасні умови соціально-економічного відродження та сталого розвитку громад за рахунок власних ресурсів в умовах децентралізації та добровільного об'єднання громад [1] передбачають певні кроки мобілізації її потенціалу, а саме знаходження внутріш-

ніх ресурсів, розвиток комунікацій, мобілізацію на еколого-економічний розвиток та поширення інформації, активізацію публічної активності громади для розробки концепції розвитку та планування діяльності, залучення зовнішніх ресурсів для підтримки подальшої розбудови [2].

Еколого-економічний потенціал території включає в себе: екологічний потенціал; природно-географічні фактори та ресурсний потенціал, який представлений не лише соціальним капіталом, тобто ресурсами громади, зосередженими у можливостях мешканців й асоціацій громадян. Також у кожній громаді розташовано певну кількість формальних публічних, приватних і неприбуткових інституцій, які зосереджують суттєву концентрацію ресурсів, тому місцевим територіальним громадам доцільно використовувати ці ресурси для цілей розвитку місцевої економіки. Лідери цих інституцій, усвідомлюючи свою відповідальність за добробут місцевої громади, часто зацікавлені спрямовувати свої невикористані можливості на підвищення соціальних та еколого-економічних умов життя мешканців громади, розуміючи, що підвищення якості життя, як напрямок розбудови громади, є складовою інвестиційної привабливості території.

Кількість, розміри й природа інституцій залежать від особливостей певної території, тобто де-які громади багаті на інституції, інші на потенціал їх розвитку. Але майже найбільш занедбані громади є місцями, де є бізнес-активність і певна комбінація публічних та неприбуткових інституцій, в тому числі зацікавлених сталому еколого-орієнтованому розвитку відповідної місцевої громади. Отже, ресурсний потенціал розбудови громади, як правило, поєднує ресурси публічних інституцій (лікарні, поліція, муніципальні установи освіти, бібліотеки, церкви тощо), приватного сектору (підприємства, банки, корпорації), асоціацій (громадські організації, профспілки, церкви тощо) та культурницьких організацій (театри, парки, галереї, музеї тощо) [3].

Серед ресурсів громади можна розглядати як природно-географічні особливості територій, так і ресурси функціонуючих інституцій [4]. При цьому існує три шляхи, які громади можуть застосовувати для ефективної інноваційно-орієнтованої місцевої економіки раціонального природокористування за рахунок внутрішніх ресурсів: участь місцевих інституцій у реалізації еколого-економічних проектів розбудові місцевої економіки (школи, біблі-

отеки, лікарні); розвиток інституцій системи заощадження та кредитування (банківські установи, страхові компанії, кредитні фонди розвитку громад тощо) для забезпечення потреб громади у фінансуванні еколого-інвестиційних проектів розвитку місцевих інституцій; успішні зусилля з освоєння фізичних, матеріальних та природних ресурсів громади (занедбані землі, приміщення, змарновані матеріали тощо) як потенціал для розвитку екологічно чистого підприємництва.

Розглянемо, як на базовому рівні громади можуть реалізувати новітні повноваження та можливості формувати власну екологічну політику. І забезпечити її реалізацію не стільки фінансовими ресурсами, скільки інноваційними проектами та програмами. Дійсно, нині поза увагою науковців залишилось визначення інноваційних механізмів та регуляцій, які б мали на меті суттєве підвищення ефективності екологічної політики. Саме інноваційна складова, яка стимулюватиме суб'єктів господарювання та органи виконавчої влади, формувати дієву політику, стане на часі ближчими роками. Екологічна політика на базовому рівні за умов поглиблення децентралізації має декілька особливостей. Перша особливість. Відсутність чітких нормативних документів національного рівня, які б регламентували особливості формування та реалізації екологічної політики України. Центр відповідальності за реалізацію екологічної політики в ЄС переміщується на базовий територіальний рівень. Попри велику роботу з імплементації міжнародних угод та реалізацію євроінтеграційної стратегії нашої держави, на сьогодні не має чітко визначених інструментів її формування, спеціальних механізмів її реалізації, та не має спеціального дорадчого чи аналітичного органу чи відповідних завдань. Що б передавалися науковим установам з цієї проблематики. Друга особливість. Слабкі механізми стимулювання дієвості локальної екологічної політики. Третє. Вплив євроінтеграційного курсу на формування політики. Євроінтеграційний курс держави не тільки вимагає від нашої держави імплементувати природоохоронні директиви, але й побудувати інституційні, організаційні та регулятивні підвалини політики добросусідства, безпечного регіонального розвитку, особливо на рівні населених пунктів та органів самоврядування. Четверте. Відсутність моніторингу ефективності політики. П'яте. Слаба ієрархізація політики. Регіональний рівень представлений фрагментарно. Локальний практично відсутній. Шостий. Відсутність державного

замовлення на формування механізмів та важелів реалізації локальної екологічної політики для уніфікації та унормування механізмів ефективного управління. Сьоме. Транскордонні проблеми в сфері використання спільних (за географічними ознаками) природних ресурсів (це територіальні проблеми в Румунію, гирло Дунаю та шельф Чорного моря, це територіальні проблеми по використанню рекреаційних і лісових ресурсів на кордоні зі Словаччиною та Польщею, видобуток корисних копалин на Хотиславському кар'єрі в Білорусі, практично за 300 метрів від кордону з Україною, на Волині, що загрожує унікальним Шацьким озером). Восьме. Інноваційні механізми екологічної політики полягають у формуванні точкових реакцій та точкових методів реагування на потенційні проблеми і конфлікти щодо природокористування та охорони навколишнього середовища. Дев'яте. Екологічна політика на базовому територіальному рівні має реагувати на виклики сьогодення, а саме, на спільні дії зацікавлених держав проти екологічних небезпек, що формуються на Донбасі та в Криму [5].

Отже, на часі визначення стратегічних та інструментальних засад щодо екологічної політики на принципах прозорості, адекватності, прагматичності та ефективності щодо дій на наслідків, і в цьому процесі саме інноваційні механізми мають сформувати її дієвість за умов обмежених фінансових та адміністративних ресурсів.

Інноваційний потенціал локальної екологічної політики, як система заходів, стимулів, методичного апарату та інфраструктурних можливостей для формування та реалізації міжнародної природо-ресурсної та природоохоронної діяльності, забезпечення екологічної безпеки для населення і територій, або, іншими словами, як об'єктивна система взаємозв'язків та відношень в сфері діяльності з охорони навколишнього природного середовища та раціонального використання природних ресурсів, що спирається на рівень розвитку продуктивних сил та спроможність влади формувати, реалізовувати та вдосконалювати відповідну діяльність в межах держави для сталого територіального розвитку України. Формування, розвиток, конкретне наповнення інноваційного потенціалу спонукатиме кардинальне підвищення ефективності державотворення.

Отже, формування дорожньої карти відновлення та розвитку громади має передбачати такі етапи:

- визначення та оцінка еколого-економічного потенціалу інфраструктурних об'єктів та публічних інституцій, що знаходяться

на території громади та є потенційними партнерами в рішенні питань розбудови громади;

- визначення мети, напрямків взаємодії, спектру комунікаційних зав'язків, потенціалу розвитку соціального капіталу в рамках економіки громади та можливих ризиків екологічних, економічних та соціально-гуманітарних загроз для кожного з інфраструктурних об'єктів громади

- визначення інноваційних напрямків взаємодії між представниками бізнесу, влади та громадськості, що є потенційними учасниками процесів розбудови громади, як однієї з умов її сталого розвитку;

- визначення можливих еколого-інноваційних інвестиційних проектів в рамках наявних в громаді ресурсів.

Таким чином, сучасні стратегічні пріоритети розвитку держави демонструють нагальну потребу та реальну можливість змінити негативні тенденції та почати радикальне поглиблення ринкових реформ, враховуючи стан довкілля та можливості впливу на нього. Політика децентралізації є напрямком цілеспрямованого сприяння розвитку ефективних вітчизняних екологічно чистих виробництв; становлення та розвитку національного екокапіталу та активної підтримки створення в Україні сучасної конкурентоздатної екологічно безпечної економіки, починаючи з розбудови еколого-економічного потенціалу окремої територіальної громади. Реалізація цих положень здійснюватиметься через потенціал інноваційного зростання та інноваційно-інвестиційного вирішення нагальних проблем екологічної політики за умов поглиблення децентралізації врядування. Зокрема, потенціал інновацій складається з можливостей використання ресурсів «зеленого зростання» та переходу до постіндустріального та пост-інформаційного суспільства, це – науково-технічні та освітні послуги, розвиток рекреаційного використання природо-ресурсного потенціалу, залучення інвестицій на «канікулярних» умовах в межах місцевих природоохоронних програм. Місцеві громади нині не мають інституційних можливостей до інвестиційного сприяння на умовах, що є привабливими для інвестора. А саме – оподаткування прибутку, можливість розпоряджатися прибутком без застережень на кордони, кардинальне зниження тиску контролюючих органів в процесі реалізації природо-ресурсних/природоохоронних проектів. Потенціал інституцій тоді

буде оцінюватися кількістю залучених інвестицій та реалізацією інвестиційних проектів, у відповідності до бізнес-планів.

ЛІТЕРАТУРА

- 1 Закон України «Про добровільне об'єднання територіальних громад». Відомості Верховної Ради (ВВР), 2015, № 13.
2. Молодожен Ю.Б. Самодостатність територіальних громад: системний підхід: Монографія / Ю.Б. Молодожен. - Одеса: ОРІДУ НАДУ, 2010. – 370 с
3. Історії успіху участі НДО в соціокультурній сфері. - [Електронний ресурс]. – Режим доступу:<http://www.lac.org.ua/zaluchennyamistsevyh-instytutsij-do-rozbudovy-hromady/>
4. Створення та розвиток Громадського ресурсного центру. Практичний порадник / Упоряд. Є.О. Лукша, О.В. Лукша. – Ужгород : Асоціація розвитку малого і серед- нього бізнесу та інновацій «Ужгород – XXI вік», 2010. – 130 с.
5. Хлобистов Є.В. Особливості формування та розвитку міжнародної екологічної політики України за умов децентралізації врядування / Є.В.Хлобистов // Сталий розвиток – XXI століття: управління, технології, моделі. Дискусії 2016 /Андерсон В.М., Балджи М.Д., Баркан В.І. та ін.; ІТГП НАН України, НТТУ «Київський політехнічний інститут», Вища економіко-гуманітарна школа (Польща): Колективна монографія / За ред. Хлобистова Є.В. – Черкаси: Видавець Чабаненко Ю., 2016. – С.228-234.

УДК 330.341.1

Цebro O.B.,

*аспірант Таврійського національного
університету імені В. І. Вернадського (м. Київ)*

ІННОВАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОЛОГІЧНОГО РОЗВИТКУ РЕГІОНІВ ЯК МЕХАНІЗМ СОЦІАЛІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ В УМОВАХ РЕФОРМУВАННЯ

Наша планета останні роки рухається до четвертої промислової революції за рахунок інформаційно комунікаційних технологій, робото-технологій, біотехнологій та еко-технологій. Це несе багато викликів оточуючому середовищу та нашому суспільству. З одного